ԻՐԱՒՈՒՆՔ

ԼՐԱԳՐՈՅ ՇԱԲԱԹՕՐԵԱՅ ՅԱՒԵԼՈՒԱԾՔ

Բ. ՏԱՐԻ | ՇԱԲԱԹ 25 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1897 | ԹԻՒ 4

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՏԻԿՆԱՆՑ
ՀԱՅԱՆՊԱՍՏ ՄԻԹԻՆԿԸ

Երկու օր առաջ տեղի ունեցաւ Ֆրանսայի տիկնանց հայանպաստ միթինկը, որուն անհամբերութեամբ կը սպասէր և՛ Հայը և՛ Ֆրանսային։ Որոշեալ ժամուն՝ երկսեռ ընտիր բազմութեամբ մը խճողուած էր ընդարձակ ժողովարանը. ամենուն ձեռք կը տեսնուէր միթինկին ծրագիրը, խորհրդաւոր պատկերով մը զարդարուած, և ճակատը կրելով հետեւեալ նշանաբանը.

L'Arménie aux Arméniens!

և հայատառ՝ «Հայաստանը Հայոց»

Բեմի ետին զոյգ մը Ֆրանսական դրօշակներու գոգը հանգչած՝ կը բարձրանար հայկական դրօշակը սպասատ։ Սպասատ էր նոյնպէս բեմի սեղանը։ Դրօշակներու երկու կողմը կը տարածուէին երկու մեծագիր քարտէզներ, մին՝ Հայաստանի, իր հին սահմաններով, միւսը՝ կոտորածներու տեղերն ու զոհերու թիւերն նշանակող։ Առաջնակարգ նստարաններ գրաւուած էին զանազան թերթերու թղթակիցներէ, Ֆրանսացի և օտար։ Եւ ահա բեմի վրայ երեւցան խումբ մը սեւազգեստ տիկնայք, որոնք ջերմ ծափահարութեամբ ողջունուեցան ժողովուրդէն։ Ժողովին կը նախագահէր Տիկին Մ՚ՕՆԹՕ, կին ծերակուտականի, քաջ քաղաքագէտ մի Ֆրանսուհի։ Սա հեղինակաւոր շեշտով մը բացատրեց միթինկին նպատակը, Ֆրանսայի պարտականութիւնը և Ֆրանսուհեաց կատարելիք դերը. յետոյ կարդաց կարգ մը շնորհակալեաց հեռագիրներ, զորս Ֆրանսայի, Անգղիոյ, Գերմանիոյ, Ռուսիոյ ևն. ևն. Հայեր և Հայուհիք նոյն օրը տեղացուցեր էին ա՛ինքան վայելչօրէն։ Տիկին Մ՚ՕՆԹՕ յայտարարեց նաեւ որ, Օրիորդ Շովէն, իրաւաբանութեան տօքթօրուհի, յանկարծ տկարանալով՝ անկարող կը գտնուէր այդ երեկոյ իր ճառն արտասանելու։ Եւ արդարև Օր. Շովէնի բացակայութեամբ ժողովուրդը կրսընցուց մի պատուական բանախօսութիւն, ըստ որում Օրիորդը այդ երեկոյ պէտք էր կատարէր այն այն դերը՝ զոր Երեսփոխանական ժողովի Նոյեմբեր 3ի նիստին մէջ կատարեց Պ. Ժորէս։ — Ապա նախագահուհին խօսքը տուաւ Տիկին Շելլիկայի։ Տիկին Շելլիկա, «Կանանց Տիեզերական Միութեան» նախագահուհի, խօսեցաւ հայ կընոջ, ընտանիքի կազմակերպութեան և դրականութեան մասին։ Տիկինի բանախօսութիւնը, գրեթէ ամբողջութեամբ հետաքրքրաշարժ մի նորութիւն ունկնդրաց Ֆրանսացի մասին, համեմուած էր մեր ազգային բանաստեղծներու գեղընտիր հատուածներով, որոնց իւրաքանչիւրին գեղարուեստասէր Ֆրանսացին կը շռայլէր տենդոտ ծափեր։

Երկրորդ խօսք առնողն էր Տիկին Հիւտրի Մէնօս, հանճարեղ և համակրելի դրագիտուհի։ Տիկինը հայ ժողովուրդի մասին ամփոփ տեղեկութիւններ տալէ յետոյ՝ կոտորածներու վրայ խօսեցաւ մի այնպիսի կերպով որ յանդգնաբար դերեց, վարեց ամբողջ ունկնդիր բազմութիւնը։ Արտասուաներ սակաւաթիւ չէին։ Այդ կինը, բարութեան տիպար, երբ խօսեցաւ Թրքական խժդժութեանց, եւրոպական պետութեանց պատասխանատուութեան և մեղսակցութեան մասին, կատարեալ ապստամբ հրեշտակ մը դարձաւ, պահ մը անիշխանութեան մատնելով ունկնդիր հասարակութեան լարուած ջիղերը։ Պաշտօնական վկայութիւններու վրայ յենած՝ ձաղկեց Ռուսիան որ կը բնաբ, բայց չէր ուզեր չարը խափանել։ Ձաղկեց Ֆրանսան, որ կրաւորական ընթացքով մը իր անցեալը կ՚անպատուէր։ Եւ մերկացնելով Երիտասարդ Թուրքերու խեղճուկ ծրագիրը, պատուական հարուած մը տուաւ այն սակաւաթիւ Հայերուն, որոնք Թուրքին հետ եղբայրութիւն հաստատելու թուաւոր խորհուրդներ կը ունուցանեն իրենց խելապատակին մէջ։ «Որքան ալ, ըսաւ Տիկին բանախօսը, Երիտասարդ Թուրքերը ծեր Թուրքերէն տարբերին նոր միտումներով, երկոքին ալ միլտ համամիտ պիտի գտնուին մէկ բանի վրայ, այսինքն, Հայերը այս կամ այն կերպ բնաջինջ ընելու խորհուրդին վրայ։» Աւելորդ է ըսել թէ՝ պռաւվոնները և ծափերու որոտընդոստ ձայներ արձագանք տուին այս ողջամիտ յայտարարութեան։ Յետոյ Տիկինը Հայու նման արժանաւոր ազգի մը ազատագրութեան համար միջազգային համերաշխ և անշահախնդիր գործունէութեան մը պէտքին վրայ խօսելով՝ յորդորեց իր ունկնդիրները որ Ֆրանսական Հանրապետութեան կառավարութիւնը հրաւիրեն այդպիսի ցանկալի գործունէութեան մը նախաձեռնութիւնն ունենալու։ Երկարաձգեալ խանդավառ ցոյցերու մէջ նստաւ Տիկին Հիւտրի Մէնօս։

(Շարունակելի)

ԿԻՐԻՏ

Սօն կիւնլերտէ պազը խըրիսթիանլարը էօլտիւրիւլմէսի վէ իսլամլարը դասապալարա տօլմալարը սէպէպի իլէ, ատանդն պիր չօգ թարաֆլարընտա գարըշըգուրգ վէ հէյէճան արթմըշ տըր։

Իսլամլարը սէպէպիյէթ վէրմիշ օլարակ. շու հէյէճանըն էսէրի օլարակ, Գանտիա գազասընտա իսլամիլալ ֆէվգէլատէ օլուպ, իսլամ վէ խըրիսթիանլարտան բէք չօգ թէլէֆիյաթ օլմըշ տըր. վէ Արօգուրօնա գազասընտա խըրիսթիանլար սիլահլանմըշ օլարակ, Գանտիա իւզէրինէ եիւրիւմէքտէ տիրլէր։

Գանեա վէ Ռէթիմօ գազալարըն հալի տախի բէք միւթիշ տիր. ատանդն հէր ճիհէթինտէ եէնիտէն ումումի իսեանա գը.յամ օլընաճաղընտան հիւքիւմէթ զիյատէսի իլէ գօրգմագտա տըր։

Հարպ վարօրլարը ատանդն հանկը ճիհէթինէ կիտէճէքլէրինի շաշըրուպ, պիր Գանտիայա պիր Գանեայա կիտիւպ կէլմէքտէ տիր-լէր։

ՄԻԹԻՆԷՎՎԻՑԷ

Գօրէսբօնտանս Բօյիբիգիի ըՍԹանպօլտան ալտրդը մալիւմաթա կէօրէ՝ էլչիլէրին դօնֆէրանսը պիթմիշ վէ թէրթիպ ու թէրսիմ իմտիքլէրի իսլահաթ ճէտվէլի էվրոբա գազինէլէրինէ եօլամըշլար տըր։ Իքի հաֆթա զարֆընտա մէզքիւր ճէտվէլին սուրէթի գաթիյէտէ Սուլթանա թէպլիղ օլընաճաղը մուհաղդաղ կէօրինմէքտէ իսէտ, միւնտէրէճաթը էլտան սըրը գալմագտա տըր. պու պապտա ճէրիտէլէրին եազտըգլարը՝ զանիյաթատան իպարէթ օլտըղը Պաղգանիք պիլարիյօր։

ՕՕ

Կէնճ-Թիւրքիանդն թէրճիմանը էֆքարը օլան «Մէշվէրէթ, Հուրիյէթ վէ Միզան» կազէթալարը թաթիլ իմտիրմէք մագսէտի իլէ Սուլթան Թէֆիկ պէյի վէ Եուսուֆ բաշայի Բարիսէ վէ Լօնտրայա կէօնտէրմիշ տիր։ Մէրգում զաթլար մէզքիւր կազէթալարըն մուհարրիրլէրինէ Սուլթան թարֆընտան զիգրյէթ հէտիյէլէր վէրիւպ, թէրքի մէսլէք իթմէլէրինի թէքլիֆլէ՝ Թիւրքիայա ավտէթէ մէզուն օլաճագլարընը պիլտիրէճէքլէր տիր։ Բէկա գօմիթէնին տիկէր ազալարընա այնը վատլար խոիւպ պախշիշլէր թէվզի իտէճէքլէր իմիշ. զիրա պու կէնճ Թիւրքիա էֆքարընդն էհալիսէ շույու պուլմասընտան Եըլտըզտա բէք գօրգումագտա տըր։

Մէսմուաթա կէօրէ՝ պայրամ մինասիպէթի իլէ Գանունի էասինին եէնիտէն մէվգիի իճրայա գօնըլաճաղընա տիր հիւքիւմէթ թարաֆընտան գօմիթէլէրէ վատլար օլընմըշ տըր։

Բամազան մինասիպէթի իլէ մէմուրլարա պարի պիրէր այլըգ էօտէմէք իչուն Պապը Ալի Օսմանը պանգասը՝ տան 250,000 լիրա ալուպ, պէտէլինէ պազը հասըլաթլար բէհին կէօսթէրմիշ տիր։

ՊՈՒ ԿԻՒՆՔԻ
ԹԷԼԷԿՐԱՖԼԱՐՏԱՆ
(Ամերիկա Պալգանիք)

Ա.Ա.Ինա 24 յունվար

Գանեատա գօնսօլոսլարը թէէսիրի սէմէրէսիզ տիր. 3000 խըրիսթիանլար պիր մահզար (հանրագրութիւն) էլլէրինտէ գասապատա կէզէրէք Եունանիսթան իլէ պիրլէշմէք իստատասընտա պուլընըյօրլար։

Սիթանպոլ 24 յունվ.

Կիրիտին հալը աղբրլաշմագտա տըր։ Ասքէրլէրին խասիմանէ հարէքէթի հալինտէ՝ խըրիսթիանլար սիլահա միւրաճաաթ իտէճէքլէրինի ինկիլիզ միւրախասընա իսթար իթմիշլէր տիր։ Իսթիլալն էօնիւնիւ ալմագ իչուն վալի վէ գօնսօլոսլար քէմալը կէրմի իլէ չալըշմագտա տըրլար։

Շու Բամազանտա իւլէմատան պիր գարըշըգուրգ զուհուրա կէլմէմէք իչուն, ասքէրլէր բէք տըգգաթ ու իհթիյաթլէ տավրանըյօրլար։

Բում Բաթրիգհանէսի սինօթընա մէնսուպ եէտի ազալար՝ նիկոմա գարշը վէրիլմիշ օլան գարարլարըն ֆէսխ օլընմասընը Բաթրիգտէն թալէպ իտիյօրլար։ Բաթրիդէ մուխալիֆ օլանլար բազարկիւնիւ քիլիսէլէրտէ նիւմայիշաթ իճրա իթմէք իչին հաղըրլըգ կէօրմէքտէ տիրլէր։

Բաթրիդ իսթիֆա իտէճէկ տիր։

Печатница „Взаимность“ Варна.